

A VASUTALKALMAZOTTAK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY.

A VASUTIMUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 5a sz. (I. em. 12. a.)
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra 40 (80 fillér) | Félévre 2.40 (4.80 Kor.)
Negyedévre 1.20 (2.40 „ | Egyes szám 20 fillér.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének központi helyisége Rottenbiller-utca 5a sz. alatt van. (I. emelet, 12. ajtó).

Ugyanezen házban van a „Magyar Vasutas” szerkesztősége is. Mindennemű levelezés és küldemény ezentúl ide címzendő.

Betegsegélyző-pénztárunk közgyűlése.

A Máv. betegsegélyző-pénztára e hó 27-én tartja rendes évi közgyűlését, mint azt lapunk legutóbbi számában már jeleztük. Az a gondos figyelem, amelylyel a pénztár működését évről-évre követjük, kötelességünké teszi, hogy mostan, amikor a tagok küldöttei a pénztár további működése felett döntenek, emlékezetükbe idézzük mindazt, amit a betegsegélyző-pénztár fejlesztése, egészségesebb alapokra való fektetése érdekében lapunk fennállása óta hangoztattunk. Hangoztattuk pedig nem kötekedési vágyból, nem üres ellenzéki hajlamból, hanem tisztán abból a meggyőződésből, amely hosszú évek tapasztalataiból és tanulságaiból érlelődött meg bennünk. Mert látnunk kellett és láttuk, hogy a betegsegélyző-pénztár mindent inkább szolgál, csak a tagok érdekeit nem.

Rámutattunk arra, hogy a betegsegélyző-pénztár az egyoldalú, elfogult vezetés alatt nem szolgál másra, mint hogy a tagok befizetéseiből a vasutüzem kockázatának óriási részét fedezze, és hogy azokat az egészségügyi és munkásjóléti intézményeket, amelyek létesítése a vasutüzem első kötelessége volna, a betegsegélyző-pénztár vegye saját vállaira. Hangoztattuk ennek az állapotnak igazságtalan voltát s hogy nem hiába, azt mutatja az is, hogy a kinevezett igazgatóság maga is belátja igazainkat s követeléseink egy részét már magáévá is tette. Természetesen csak bölcs mérséklettel és csupán azokat, amelyek a fennálló helyzeten lényegesen nem változtatnak. Ez pedig a mi küzdelmünknek, jogos

törekvésünknek célja nem lehet, féluton mi nem állhatunk meg. Ne is gondolja tehát a pénztár jelenlegi vezetősége, hogy egyes kisebb jelentőségű kérdések kikapcsolásával félrevezetheti, elhallgattatja a szervezett vasutasok jogos követeléseit. Üres ígérettel, jelentéktelen kérdések látszólagos megoldásával az öntudatra ébredt vasutasok meglepedni nem fognak s magukat el nem hallgattatják.

A közgyűlés előtt már is egy halom indítvány fekszik. Az előttünk ismertek mindenike olyan, amelyeknek elfogadása előtt semmi akadály nem állhat. Ezek közül kettőre nézve már maga a pénztár vezetősége is nyilatkozott. Elfogadja t. i. a maga részéről a betegbárca-rendszer eltörlését próbaképpen. Hisszük, hogy a próba jól fog sikerülni s ez az oktalán, a tagok zaklatására kieszelt rendszer örökre le fog tűnni. Hajlandó a vezetőség abba is belemenni, hogy a tagok önálló keresettel nem bíró családtagjai 18 éves korukig részesüljenek a pénztár költségén orvosi kezelés és gyógyszerekben.

Rámutattunk már lapunk korábbi számában, hogy ez utóbbi indítvány a munkások szempontjából csaknem közömbös s csak a kinevezetteknek, de azok között is a jobb javadalmasúaknak kedvez, mert a kisebb jövedelmű vasuti alkalmazott vagy munkás 14 éves életkoron túl már csak kényszerűségből tartja háztartásában, többnyire kénytelen már zsenge gyermekkorában önálló keresetre utasítani. Talán éppen ezért kapott is annyira a pénztár vezetősége ezen az indítványon s tette magáévá, mert maga is tudja, hogy a tagok nagy részére nem bír jelentőséggel. Ám legyen úgy, a magunk részéről örömmel fogadjunk minden eredményt, ami a tagok javára szól.

A többi fontos indítványra nézve a vezetőség nem nyilatkozott. Ugy véli talán, hogy azok ezuttal is csak tüneteképpen fognak a közgyűlésen szerepelni s az igazgatóság a kivezényelt

közgyűlési küldöttek passzív hozzájárulásával a papirkosárba juttathatja őket. Ezt ugyan hinni nem akarjuk, mert még a tényleg kivezényelt, a legelvakultabb vasutasban is feltételezünk annyi öntudatot, hogy saját érdekei ellen tenni nem fog.

A táppénzsegély 75 százalékra való felemelése s a segélyezésnek husz héten túli kiterjesztése elől kitérni már nem lehet. Oly pénztár, amely 3 százalékos járulékkal dolgozik, csak legelemibb kötelességét teljesíti, ha ezeket a segélyeket megadja tagjainak. A pénztár segélyezési kiadásainak a legcsekélyebb részét képezik a táppénzsegélyek. Ha hozzávesszük, hogy még ezek között is a balesetekből származó megbetegedések teszik az oroslánrészt, könnyű kimutatni abbéli állításunk igaz voltát, hogy a betegsegélyző-pénztár tulnyomó részben a vasutüzem kockázatait viseli. Teljesen jogos tehát a tagok abbéli követelése, hogy a táppénzsegély felemeltessék.

A husz héten túli segélyezés követelése amilyen jogos humánus szempontokból, oly kevésbé érinti a pénztár pénzügyi helyzetét. Teljesen megbízható, hiteles számítások szerint a megbetegedéseknek csupán 13 százaléka terjed 15 napon túl és csak 0.09 százalék haladja meg a husz hetet. Az az elenyészően csekély, számításba alig vehető teher tehát, ami a pénztárra ebből hárulhat, még említést sem érdemel akkor, ha a hosszúságos betegség által amugy is sújtott embertársunk segítéséről van szó. Mindenhol, ahol betegsegélyezéssel foglalkoznak, már részben meg van ez a kiterjesztés, részben pedig minden erővel törekednek létesítésére. Még pedig olyan pénztáraknál, ahol a táppénzsegély a kiadások 60%-át jóval meghaladja ellentétben azzal, hogy a Máv. pénztáránál ez a segély a kiadásoknak még negyed részét sem teszi. Elzárkózni e kérdés elől tehát még a pénztár vezetőségének sem lehet oka.

A 75 százalékos táppénzt a balesetknél a pénztár most is adja — kü-

lönös kegyképen, hosszas utánjárásra. Már pedig úgy hisszük, hogy ha a pénztár táppénz kiadásainak tulnyomó része amugy is a balesetekre jut, teljesen méltánytalan, hogy a tag a magasabb táppénzt csak kérelmezéssel, utánjárással nyerhesse el. De méltánytalan még azért is, mert hiszen az üzemben történő balesetekért a felelősség igazán véve a vasutüzemet terheli, a pénztár tehát ezeknél az üzem terheét veszi magára. Teljesen jogos tehát a tagok abbéli követelése, hogy a táppénz a kívánt mértékig felemeltessék.

Ha pedig felemeljük a táppénzt a baleseteknél, a legnagyobb igazságtalanság, hogy ezt azon tagtársainkkal koplaltassuk meg, akik szerencsés vagy szerencsétlen véletlen folytán más betegségeben estek.

Bár nagyon jól ismerjük a pénztár vezetőségében az idegenkedést mindentől, ami a tagok javára esne, még sem akarjuk elhinni, hogy maga a vezetőség is ellentállhatna ennek a követelésnek.

A temetési segélyek felemelése felelő táplált nézetünket korábbi számunkban elmondottuk. Nem hisszük, hogy legyen ember, aki az eziránt táplált kívánságot ne tekintené jogosnak. Végtére is a pénztár ne spekuláljon arra, hogy a tag hozzátartozói az utolsó párnájuk elzalogosítása árán temetessék el halottukat, hanem nyujson a pénztár lehetőséget arra, hogy tagjai tisztességes eltakarításban részesülhessenek.

A képviselő arányára vonatkozó indítvány minden indokolást feleslegessé tesz. Nem kíván mást, minthogy a Máv. betegsegélyző pénztáránál is a törvényes rend hozassék be s a tagok az őket törvényesen illető két

harmadrészen részesedjenek a pénztár vezetésében s megszűnjön végre az a szégyenletes állapot, hogy a törvényszerű szabad választás helyett a pénztári küldötteket a szolgálati főnökségek nevezzék ki. Jelszavunk: törvényes rend és szabad választáson alapuló kétharmad képviselő a tagoknak a pénztár összes szerveiben.

Hogy mindezek a követelések megvalósuljanak, az tisztán a tagok magatartásától függ. A szervezett vasutasok megtették és megteszik kötelességüket. A kinevezettek se féljenek attól, hogy jogos és törvényes mozgalmunk támogatása miatt bármi bántódás éri őket. Az, aki elhatározásának, akaratának nem ura, nem érdemi meg társai becsülését és a vasutas nevet. Akit úgy rendelnek ki, aki akaratát és jogos kívánságait mások tettségétől teszi függővé, az nem érdemi meg, hogy sorsának intézésében szava és befolyása legyen.

Vasutasok, munkástársak! A döntés a ti kezetekben van. Készüljétek a közgyűlésre!

A Szövetség munkája.

Mint a hegy ormáról megindult lavina növekszik, mindent magával ragad és az útjában álló akadályokat elsöpri: úgy nő, úgy dönti le az akadályokat a vasuti munkások szervezkedésének hatalmas lavínája. A szervezkedés munkájának diadalmos előhaladását lépésről-lépésre azok a győzelmek jelzik, amelyek a munkásság szövetségének a lobogója alá szegődtek, amelyek határkövei lesznek annak az utnak, mely a vasut embereit a jog, a jólét ígéret-földére vezeti.

Az alábbi tudósítások, ezek a szürke, száraz dolgok a közel jövőben már a magyar vasutasok szervezkedési mozgalmá történetének aranylapjai fognak lenni, amelynek

soraira büszkén tekinthet majd a jövő embere. A szántásnak-vetésnek a munkája ez, amelyet az aratás követ. Az elvetett magok nem hullanak termőképtelen talajba és most, mikor a magvetők munkájáról beszámolunk, ama reményünknek adunk kifejezést, hogy a kikelet, a kalászérlelő nyár nem fog késni, meghozza a termést.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége derekas munkát végez a szervezés körül. Ismerjük el, hogy munkáját megkönnyíti az a lelkesedés, amely munkástársainkat a Szövetség zászlaja alá gyűjti, megkönnyíti az az előre elkészített talaj, melyet éppen a vasuti munkásság ellenségei az erőszakoskodások, munkásnyuzások, a nyomoruság, az elkeseredés ekéjével jó mélyen felszántottak. A szebb jövő zálogaként ölelik keblükre mindenhol a Szövetséget, melynek diadalát biztosítja az összetartás érzete, a szervezkedés creje.

A múlt vasárnap lezajlott alakuló és nyilvános gyűlések eredményei bizonyítják arra, hogy az országos szövetség mozgalmá, munkája valószínű diadalut, melynek számára a lelkesültség, az összetartás, a közös nyomoruság szülte elkeseredés, a közös remény a szebb jövőben, a közös cél oly hódításokat tett, hogy a Szövetségnek magasztos feladatát ezen a téren megkönnyítette. A miskolci nyilvános gyűlés, a piskii, temesvári, debreceni, hatvani és pécsi alakuló gyűlések oly fényes eredményt mutattak fel, mely a legszebb reményekre jogosíthat fel bennünket, mely bizonyossá teszi előttünk azt, hogy a megindult mozgalm a Máv. minden vonalán győzelmet fog aratni. A székesfehérvári értekezlet a Déli Vasut munkásainak szervezkedéséről, a Szövetség zászlója alá való gyűlekezéséről ad hírt. Az ezen a vonalon megindult mozgalm keretei tágulnak, a szervezkedés eszméje nagyobb-nagyobb tért hódít. E hó 24-én Szolnokon, Kaposvárott, Petrosényben lesznek gyűlések. 27-én hét helyen alakul meg a csoport, köztük Aradon, ahol az Acsev. munkásai körében megindult szervezkedés nagy eredményt fog elérni.

A munka halad minden vonalon és eredménye a legfokozottabb várakozást is kielégítheti. Győzni fogunk! A megkezdett uton előre haladunk feltartóztatlanul és győzelmünkbe vetett hitünk rendületlen.

Gyűlési tudósításaink a következők:

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Pocsolyában.

Irta: Rimai Győző.

Péter, a kis koldus fiu, miután már épen-séggel semmi kilátása nem volt, hogy még kaphasson alamizsnát, hazafelé bandukolt.

Péter kicsiny természetű, fiatal, de ügyesnek ígérkező tanítványa az öregebb, a jól iskolázott koldusoknak. Fortélyait, alapjában még romlatlan gyermek lelke hamar átértette és kellő ügyességgel alkalmazta is azokat. Arca oly pompásan játszott a szenvedőt, hogy mindenkinek megesett a szive szegényen. Testtartása meg különösen kivívta a járókelők szálmát.

S mindezt nem azzal a végtelen raffináltsággal tette, amint teszik a gyakorlott koldusok, hogy céljukat elérjék. Így mutatták neki és nem az ő hibája, hogy gyors felfogással elsajátította.

Érdekesen, szomorítóan komikus volt látni, amikor kíváncszorgott-abból a sarokból, melyben reggeltől estéig kuporodott. Ez az egészséges fiu az ő hét esztendejével úgy nézett ki, mint valami munkában megrokkant ember. Azt a kegyetlen hatást, melyet a szemléltetőre tett, fokozta még rongyos, piszkos ruhája és szándékosan összeborzolt nagy, szőke haja.

Néhány pillanatra megállt és különben

okos, értelmes szemével bambán nézett körül. Azután elindult. A köruton még sántított, háta meg hétrét görnyedt, azonban alig ért a legközelebbi mellék-utcába, mint valami katoná úgy kihuzta magát és lábnyavalyája is rögtön megszűnt. E módszer azért volt szükséges, mert sántítva egy kicsit hosszú és unalmas ut lenne a belvárosból ki a város legféltreosóbb, legtávolabbi részébe. Különben azzal a hátránnyal jár, hogy sokan ilyenkor hasonlatosságot találnak közte és a köruti nyomorult koldusfiu között.

Igy gyorsan ért haza. Testvérei kint ug-rándoztak a viskó előtt, melyben laknak, sok-sok gyermekkel körülvéve. Vigan, gondatlanul játszadoztak, hamperegtek a piszkokban és az enyhébb idő beálltával megolvadt hóból keletkezett sárban. Miáltal rongyos, piszkos ruházatuk még inkább diszes képet öltött.

Péter éppen hogy rájuk tekintett és megkérdezte tőlük, hogy anyjuk odabent van-e? Azután mikor megkapta az igenlő választ, boldogan, dobogó szívvel sietett anyjához. Ugy gondolta, hogy ma örömet szerez neki, mert olyan szerencsés napja volt, amire — miként a többi, már nagyobb gyakorlattal-bíró társaitól hallotta — bizony csak nagy ritkán van eset. Mivel éppen most történt meg ez a jó ritkaság, hát ő örült és szentül hitte, hogy örülni fog anyja is.

Amint ezek a gondolatok végig futottak

agyán keresztül a szíven is, kicsinyke, piszkos kezével összekotorta mind a két forintot — mert annyit koldult — és előkészítette, hogy mihent belép, minden szó nélkül átadja a pénzt azzal a vigasszal — amit akkor használ, ha némileg kielégítette az eredmény — hogy holnapra van hát megint enni való. És mikor ezt átgondolta, arca örömtől, meglegedéstől sugárzott.

Amint a rozoga asztalra kiszórta a sok-sok krajcárt, mely egész tekintélyes summát mutatott így, garmadába szórva, várta, hogy anyja megdicséri, megcsókolja a szép és náluk annyira ritka sikerért.

De Péter meglepetve látta, hogy anyja még csak rá sem néz a pénzre, melyre ő még az imént olyan büszke volt. Mivel ilyen meg nem érdemelt sorsban volt része, büszkeségének, rögtön megváltozott az ő érzelme is. Hideg, közönyös lett. A szoba ridegsége az imént még vig lelkét is megszállotta és egykedvűen fogott vacsorája elfogyasztásához, holott máskor mohón falta azt, ha csak némi kis sikerrel is járt a kéregetés.

Már elfogyasztotta a száraz, halovány krumplicsokolékat s csak kenyerét majszolta és így, kenyerét a szájánál tartva, bámulta anyját, midőn arra határozta el magát, hogy megkérdezi, miért busul, hiszen most nem kell félni, hogy az apróbbaknak holnapra nem fog tudni harapni valót adni. Péter nem gondolta, hogy ezenkívül egyéb baja is lehet anyjának s ezért kérdezte, hogy miért szonorkodik.

Miskolc. Thom Ede az egybehívók nevében üdvözlöi a megjelenteket s jelenti, hogy a közgyűlésen a budapesti, szolnoki és sátoraljaujhelyi munkások küldöttei is jelen vannak. A gyűlés elnöke Albrecht Lajos, jegyzője Szarka N. lett.

Albrecht Lajos röviden vázolja az összejövetel célját, majd a pécsi munkások sürgönyét olvassa fel, mely után átadja a szót Cservenka Miklós budapesti kiküldöttnek.

Cservenka Miklós: Eljöttünk önhöz — ugymond — az összes munkástársaink nevében, hogy csatlakozásra szólítsuk fel önöket, a XX-ik században fölöslegesnek véli fejtegetni a tömörülés, a szervezetség célját, hasznát, amidőn sokkal előbb átlátták már annak szükségességét a tökések, részvényesek. Rámutat a mult szenvedéseire, amidőn még családunk körében sem mertünk beszélni, mert körül voltunk véve a spiclik sokaságától. Azelőtt nem ismertük egymás bajait. Lapunk révén feltárhattuk sebeinket s azok részben orvosoltattak is. Szervezkedésünk gyümölcse a mi Országos Szövetségünk is, melyben ma már az összes vidéki vasúti munkások egyesültek. A kor intő szavát — ugymond — önöknek is meg kell érteni, csatlakozzanak tehát szívvel-lélekkel a Vasúti Munkások Országos Szövetségéhez! (Éljenzés.)

Rotmüller Adolf (Szolnok): 850 munkástársa nevében csatlakozásra szólítja a miskolciakat.

Kovács N. (S-A-Ujhely): Szomoruan tapasztalja, hogy még ma is rabszolgák vagyunk. Ezen csak az iskolázottság, a művelődés segít, s ez okból kéri a Szövetséghez való csatlakozásukat.

Kiss Miklós: Kötelességnek tartottuk — ugymond — önök meghívására megjelenni. Mi már bejártuk az egész országot s volt idő, mikor nem volt se éjjelünk, se nappalunk, se vasárnapunk s ahol megfordultunk, mindenütt megértettek bennünket, csak a miskolciak nem. A miskolciak beléptek egy oly szövetségbe, mely kijelentette, hogy más az érdekük, mint a miénk!

Vázolván ezernyi bajunkat, kijelenti, hogy ebből a posványból csak úgy kecmereghetünk ki, ha talpra állunk mindannyian. Ma már mindenütt a szervezkedés hangja hallik és száll tovább, hogy meghallják-e a miskolciak, nem tudja, de ha nem is hallják meg, náluk nélkül is dolgozni fogunk, hogy Szövetségünket nagygyá és hatalmassá tehesük.

Torma N. (A zsirondista-szövetség miskolci csoportjának titkára): Megdicsérvén Kiss Miklós beszédét, azzal érvel ellene, hogy miután egy célt, egy gazdát szolgálunk, ne forgácsoljuk az erőt, hisz a szellemi munkás is munkás épp úgy, mint a fizikai. Kezdetben már úgy óhajtottuk szövetségünket

megalakítani, hogy a munkásokkal egyetemlegesen fogunk dolgozni: tömörüljünk tehát s ne menjenek addig széjjel, míg ezt ki nem mondják. (Zaj, abcugolás)

Igéri, ha a kinevezettek ügye le lesz tárgyalva, a munkások helyzetének a javítása lesz fő-fő céljuk. (Zaj, közbeszólás: Nem kell, jobb létre szenderítenek.) Ők megtudnának lenni magukban is. Bizonyos kötegről kezd beszélni, a jelen voltak azonban nem akarják meghagyni. Akkor pedig, amidőn azon reményének adott kifejezést, hogy a miskolci munkások közül egy se fog a Vasúti Munkások Országos Szövetségébe belépni. (Minden ajkról felhangzott az abcugolás)

Pfeifer Sándor: Nem tudja elképzelni, hogy a miskolciak más testtel bírnának, mint a többi munkások, akik eddig már meghódoltak. Elmondja, hogy S-A-Ujhelyen a gyűlés előtt csak ötvenen voltak a velünk érők, a gyűlés után pedig négyszázan, Szolnokon több mint 1000, Debrecenben 1050 szervezett munkás van. A helyzet megváltoztatására ma már nemcsak a Máviaták, hanem a Déliek, Kassa-oderbergiek, sőt a vicinálisok is kezdet fogtak, csak ebben a fellegrban nem. (Ellentmondás a zsirondisták részéről.) Igazat ad Kiss Miklósnak, ha meg tudjuk hódítani a miskolciakat — jó, ha nem, úgy is jó.

Az igazság fegyverével, az eszmék harcával óhajt mérközni. A vasúti munkások szövetsége régiebb keletű s előbb is kaptuk meg. Amidőn Szövetségük megalakításának munkáját megkezdtek, akkor nem hívták meg a munkásokat, akkor nem mondták, hogy a munkáskérdés az első, sőt az 1904-ben a Tattersaalban, ahol a 13-as bizottságot megválasztották, be sem eresztették a vasúti munkásokat. A sztrájk negyedik napján már — amidőn csufos vereségük kikerülhetetlennek látszott — eljöttek alkudni a nemzetköziesekhez, a munkásokhoz, hogy beugrasszák őket is. A munkások azonban nem ültek fel nekik.

Olyan barátra nincs szükség, — ugymond — ki csak a veszett csata után közelít hozzám. Turtsányiról elmondja, hogy Turtsányi ki is jelentette, miszerint a szövetség vezetőinek választásánál szándékosan mellőztették a vasúti munkásokat, nehogy számuk arányánál fogva rájuk nehezkedjenek. Ha a szent korona-szövetség megalakítóit oly szociális érzéssel bírtak volna, mint Kabay mérnök, — kinek távozása alkalmával is az volt utolsó szava, hogy a munkást meg kell becsülni — nem lett volna ok a különválásra.

meg futtában újra átszenvedte mindazt a sok csapást, mely azóta érte.

Azután azon kesergett, hogy miképen jutott ide, hogy gyermekeit, kiknek különben valamikor régen jó nevelést szánt, így látja a rossz, a már elromlott gyerekek között. Kitéve annak a bizonyosságnak, hogy körülbenük ők is elromlanak.

De hasztalan volt minden sopánkodása, szegény, busuló feje hiába gondolkozott, töprengött, mindezen nem változtathatott. Hiába intette őket, mielőtt munkát ment hajszolni — különben is céltalan volt azután törtetni, mert az mindig mintha jobban-jobban távolodott volna tőle — hogy «viseljétek jól magatokat és ne hancurozzatok a kocsi-uton», a gyerekek csak meg nem állhatták, hogy ki ne menjenek pajtásaik közé, hogy ebből az élvezetből ne vegyék ki a maguk porcióját.

Besötétedett, anyjuk behívta őket, de per sze az első hívó szó céltalan volt és csak akkor huzódottak be az ő általuk szobának nevezett poros, sötét oduba, midőn verés helyzetetett kilátásba. Lassan vetkőztek, hogy ezzel is huzzák az időt, mert lefeküdni épp oly nehézkesen ment náluk, mint akár reggel a felkelés. Mindkettőre nógatni kellett őket.

Midőn a gyerekek már az ágyba másztak, az anyjuk egy nagy, otromba fadobozba sörpörte az asztalról a krajcárokat és szótén lefeküdt.

Azt a 12 munkást is, ki a 140 vezető tag között van, kötéllal kellett fogni s azok is selejtesei a munkásságnak. Wiedermann, Ember-Szücs-félék, spiclik, besügók, kik munkástársaikat mindig és mindenütt hátba támadták, kikre utálat, gyűlölettel néznek, mert ezek tartják árulkodásukkal még ma is remegésben a tisztas vasúti munkásokat. A nemzetközieségre vonatkozólag kijelenti, hogy mi nem politizálunk, alapszabályunk is tiltja ezt, a Szövetség keretén kívül lehet bárki akár anarkista is. A Szövetség keretén belül gazdasági kérdésünk dominál s ennek elnyomói ellen a basák, zsarnokcskák ellen kezdet kell fogunk, tömörülünk.

Nem tudja — ugymond — milyenek a viszonyok Miskolcon, annyit azonban tud, hogy egy pár csirke ma is többet ér a munkás két karjánál. A helyi csoportoknak az lesz első feladatuk, hogy az ilyen visszaéléseket megszüntessék, továbbá küzdeni fogunk a 9 órai munkaidőért és a véglegesítésért is. A munkásság 99 százaléka velünk van, milyen hirt vigyen haza? Kimondják e a csatlakozást vagy nem? Érzik-e a tavasz ébredését vagy nem? (Lelkes felkiáltások: Csatlakozni fogunk!)

Erre felolvassák a határozati javaslatot:

A miskolci vasúti munkásoknak a miskolci városháza nagytermében 1906 május hó 20-án tartott gyűlése belátva annak az igazságát, hogy a munkások érdekeit egyedül a munkások összetartása és egyesülése képes hatékonyan megvédelmezni és biztosítani, határozatilag kimondja, hogy a Vasúti Munkások Országos Szövetségéhez csatlakozik. Egyedül ezt a Szövetséget tekinti annak, amely hivatott arra, hogy a vasúti munkások egyesítése által azokat valódi célok felé vezesse. Megbizzza és megkéri a gyűlést a Vasúti Munkások Országos Szövetségének vezetőségét, hogy a Szövetség miskolci helyi csoportját minél hamarabb megalakítsa.

Szavazásra kerülén a sor. A csatlakozás ellen csak 3 gyászvitéz emelte fel kezét, kiket a jelen voltak «áruló», «bitang» jelzővel ruháztak fel.

Kolumbán Miklós (budapesti kiküldött): A «monarchikus szövetség» működését teszi kritika tárgyává, majd áttér azon vívmányokra, melyeket szervezkedésünk erejével vívtunk ki.

Ezután bizonyos Révész nevezetű távirdafelvigyázó kért szót. A jelenlévők, amidőn meglátták ki akartak vonulni a teremből, Pfeifer marasztalta őket. Révész szavait azonban a zaj közepette

Anyja nem felelt, csak ránézett és ismét kitekintett az ablakon az utcán játszadozó gyermekeire s csak mig tekintete ezt az utat megtette, e közben vette észre az asztalon koldult krajcárokat. Mászor ez némileg eloszlátja buslakodását, most meg éppen ezek a krajcárok végleg elszomorították, elkeserítették.

Szóltanul, magába mélyedve nézte kint ugráló, futkosó gyermekeit és ők is csak kellemetlen emlékeket élesztettek fel benne. Amint sokáig nézte pajkosan játszadozó gyermekeit, úgy tűnt föl neki, mintha mindegyik arcvonásában volna valami apjukéből, a szerencsétlenül járt apjukéből. És ezek a hasonlatos arcvonások a boldog multat juttatta eszébe, midőn még nem ismerték a koldulást, a szükségét, hanem a jólét volt állandó vendégük.

S bizony, hogy férje meghült és tüdőbajban meghalt, őket hamarost elhagyta ez az állandónak vélt vendég. Kenyérkereső nélkül, támogató nélkül egyedül maradt gyermekeivel. És rövid idő alatt annyi csapáson, szenvedésen ment keresztül, hogy egészen megtört, s legalább tíz esztendővel látszott öregebbnek, mint amennyi tényleg volt.

Most, hogy gyermekeiben először vélt hasonlatosságot észrevenni az ő rajongásig szeretett férjével, most eszébe jutott mindaz a sok jó és szép, melyben attól az időtől volt része, hogy férjhez ment, addig, amíg férje meg nem halt. Mikor elért idáig, akkor

A gyerekek hamar elaludtak, de az ő szeméit kerülte az álom. Most már nem a multat siratta; félmában a jövőt képzelte el, természetesen a sok csapás alatt, mely gyenge, asszonyi idegeit érte, az meglehetősen zordanak, sötétnek tetszett neki. És úgy sirt, zokogott erre a fantáziája szülte szomorú képre, mintha már át is szenvedné azokat.

Ennek a hatása alatt bolondabbnál-bolondabb gondolatok, tervek kószáltak agyonzaklatott fejében és midőn gyermekeire gondolt, úgy számított, hogy azokat is megváltja szenvedéseiktől. Már a módok felett is gondolkozott. Elsorolta önmagának, hogy mi ennek a legegyszerűbb és fájdalommentesebb módja. Eszébe jutott mindaz a töméntelen öngyilkos, kik ebben a városban elemésztk magukat, mind-mind változatosan, irigykedve gondolt rájuk, hogy már tul estek rajta és hogy volt bátorságuk hozzá, hogy végre hajtsák szándékukat. Minél többet foglalkozott ezekkel a sötét gondolatokkal, annál jobban félt és távolodott tőle a cselekvés eleinte legyűrhetlennek tetsző vágya. A holnapra gondolt s úgy találta, hogy azt csak végig élük valahogy és ha majd az utána következő napon nem lesz harapni való, elég ideje lesz még akkor is...

Évvél a gondolattal aludt el és álmában már úgy látta gyermekeit megfojtva, eltorzult arccal, az ég felé meredt üveges szemekkel keresve ott valakit...

alig lehetett hallani. Végül felháborodott munkástestvéreink kitessékelték a szószékből.

Kadosa Marcell: Nem veszi rossz néven Torma felszólalását, sőt azt kívánja, vajha a mi Szövetségünkben is mind ilyen lelkesek volnának a harcosok. Nem fejtegeti a tömörülés célját, mert azt Pfeifer elvégezte, de nincs is szükség rája, hiszen 3 áll a többséggel szemben. Arról hallottunk, — ugymond — hogy a vonat elütött egy embert, de arról nem, hogy egy ember ütötte volna el a vonatot s így az a 3 ember munkája is meddő marad. A többség jóakarátára ne támaszkodjunk. A mi falunkban is van szent Flórián, az okos ember azért még is bebiztosítja a házát. Ne bizzunk mi szent Flóriánban, hanem magunkban. A magunk erejére támaszkodva igyekezzünk magunkat hatalmasá tenni. Végül az aradiak, a temesváriak s a szombathelyiek üdvözlő táviratát olvassa fel.

Kiss Miklós kijelenti, hogy miután a csatlakozás megtörtént, a központi vezetőség mindent meg fog tenni, hogy a miskolci kerület megalakulhasson, addig is támogatást és buzgó munkálkodást kér.

Albrecht Lajos elnök, miután bejelenti, hogy a szent korona-szövetséget — mint amelyben nem látja érdekeink megvédését — otthagyja, megköszönve a megjelenteknek az érdeklődését, a gyűlést berekesztette.

A gyűlésre a következő üdvözlő táviratok érkeztek:

Pécs. Üdvözlünk benneteket miskolci munkástársak az igazság nevében és gondoljátok meg józan elmével, hogy nektek is a Vasuti Munkások Országos Szövetségében van a helyetek. Testvéri üdvözléssel Pécs máv. műhely munkások.

Szombathely. Szívvel üdvözlünk benneteket, nyujtsatok testvéri jobbot az elnyomott munkástestvéreiteknek. A szombathelyi szervezett munkásság.

Temesvár. Fogadjátok testvéri jobunkat a magaslaton pillanatban, amidőn szervezetünkhez csatlakoztok, kitartást és szerencsét kíván a temesvári vasuti munkás szervezet.

Debrecen. Miskolci munkástestvérek! A debreceni szervezett munkásság örömtelt szívvel üdvözlő benneteket ébredétek hajnalán. Csak bátran előre! Sorakozzatok zászlónk alá, hogy azt rövid idő alatt fényes diadalra vihessük.

Arad. Testvérek! Így haladunk, ha együtt vagyunk. Előre! Aradi testvéreitek. Mohai J. Ujmikalaka, Arad.

*

Temesvár. A temesvári vasuti-, műhelyi-, raktári- és pályamunkások folyó hó 20-án tartották nagyszámú tag jelenlétében alakuló ülésüket. A központi vezetőség nevében Halbrohr Mór üdvözlő a jelenlevőket. Korelnöknek ajánlja Fischer Ferencet, jegyzőnek Leszczyński Ferencet, akiket a gyűlés egyhangulag megválasztott.

A korelnök megköszöni az iránta tanusított bizalmat és az alakuló gyűlést megnyitottak nyilvánítja, de mielőtt a szót átadná Feller Béla központi vezetőségi tagnak, Halbrohr indítványára elhatározza az alakuló ülés, hogy a miskolci munkástársakat, kik szervezetünk és szövetségünkhöz csatlakoztak, táviratilag üdvözlje.

Ezek után Feller Béla központi küldött rövid, de velős szavakban fejtegeti szövetségünk hasznos voltát és célját. Buzdítja őket testületileg a szövetségbe való belépésre. Az alapszabályokat pontonként felolvassa és azok értelmét megmagyarázza.

Ennek megtörténte után felszólítja a jelenlevőket, mondják ki a temesvári helyicsoporthoz csatlakozásukat.

Miután az elnök kérdésére az alapszabályokat egyhangulag tudomásul vették, ugyszintén a helyicsoporthoz csatlakozásukat egyhangulag kimondták, az elnök ajánlatára megválasztották a szavazat-szedő bizottságot. Míg a választást megejtik, a szavazólapok megszámlálására az elnök a gyűlést fél órára felfüggeszti. Ennek megtörténte után a szavazólapok megszámláltattak és a következők lettek megválasztva: Elnök: Östreicher Lipót, másodelnök: Klement Ferenc, jegyző: Leszczyński Ferenc, II. jegyző: Hankovszky Gyula, pénztárnok: Csutár Imre, II. pénztárnok: Szokop István, ellenőrök: Fischer Ferenc, Szopka Vilmos, Emineth Miklós, vezetőségi tagok: Lugosi György, Burián Eftune, Sárosi Márton, Bohn Péter, Puntin György, Vidács Imre, Schön Antal, Gimpl Vilmos, Ivánka Vince, Graft József, Lucz Béla, Burulian József, póttagok: Mihálik József, Gázsik János, Dardin János, Jandl András. Az eredmény kihirdetésére az elnök az ülést újból meg-

nyitja és felolvass egy táviratot, amelyben a lugosi vasuti munkásság üdvözlő a Temesváron megalakult helyi-csoportot és bejelenti csatlakozását. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Székesfehérvár. A Déli vasuti munkások e hó 21-ikén este 6 és fél órakor a Förster Florián-féle vendéglőben (Lövölde-utca 12. szám) jól sikerült értekezletet tartottak a következő napirenddel: A szervezkedés célja és haszna és a Vasuti Munkások Országos Szövetsége. A központ részéről Cserevénka Miklós, mint előadó ismertette a tárgyat. A jelenvolt munkások, kik valami 250-en lehettek, a legnagyobb lelkesedéssel kijelentették, hogy valamennyien csatlakoznak a Vasuti munkások országos szövetségéhez és kérték a központi kiküldötteket, hogy legközelebb egy nagy vasuti munkásgyűlést hívjanak egybe, amely egyttal az alakulásra is alkalmas lesz. A központ másik kiküldötte, Kolumbán Miklós az alapszabályokat és a két szövetség közti különbséget ismertette. Felhívta a vasuti munkásokat a nagy csatlakozásra, amire az értekezlet véget ért.

A Déli vasut munkásainak körében nagy várakozással néznek a legközelebbi nagygyűlés elé. Sokat várnak ettől a gyűléstől: a székesfehérvári helyi-csoport megalakulását. Azok a bajok, azok a nyomorúságok, erőszakoskodások, visszaélések, melyek a Máv. vonalain a munkásokat szervezkedésre sarkalják, a Déli vasut vonalain sem ismeretlenek. A közös nyomorúság érzete őket is összefűzi, a szárnyas kerék valamennyi rabszolgáját. Az alakuló gyűlés, melyet székesfehérvári munkástársaink legközelebb összehívunk, hatalmas lépéssel viszi előbbre a Déli vasut munkásainak szervezkedési mozgalmát. Az a lelkesedés, ami az értekezleten megnyilvánult, bizonyosságot szolgáltatott erre.

Piski. A világtól elzárt Piski-telepen élő munkástársaink vasárnap, folyó hó 20-án tartották a szövetségünk piski-telepi helyi-csoportjának alakuló gyűlését. Megható jelenség volt, amidőn a még nem rég semmivel nem törődő munkástársaink fényes tanujelét adták annak, hogy mily nemesen érző szív dobog mindannyiok keblében, ami elég bizonyítéka annak, hogy az eddigi tétlenségükért őket semmi vád nem terheli.

De annál több bűn terheli velük szemben mindazokat, akik nem mulasztottak el semmiféle erőszakos eszközt igénybe venni, arra, hogy munkástársaink szemé elől a világosságot elzárják. Valóságos lángoló lelkesedés közepette folyt le a megalakulás. A «Fekete szőlő»-höz címzett vendéglő környéke már a kora délutáni órákban igen népes volt, a megjelent munkástársaink arcáról valóságos örömpír sugárzott le. Délután 4 órakor Matiz József munkástársunk az egybehívók nevében üdvözölte az egybegyűlteket. A gyűlés vezetésére elnöknek Fischer Samu, a gyűlés jegyzőjének Kalotzka Vendel munkástársunkat ajánlotta. Mindkét ajánlottat egyhangulag megválasztották.

Fischer Samu elnök megköszöni a bizalmat, a gyűlést megnyitja és átadja a szót Török N. munkástársnak, ki napirend előtti felszólalásában arra kéri a jelenlévő munkástársakat, hogy a megajándékos választásoknál fontolják nagyon meg, hogy kire bizzák a szövetség vezetését. Ugyanily értelemben szólalt fel Butty N. munkástárs, ki hangsúlyozta egyben a szövetség komoly feladatait, amely teendők elvégzésére csak komolyan gondolkodó és kifogyhatatlan szorgalommal rendelkező ember lehet alkalmas.

Utánna Pászty Károly K. p. kiküldött vette át a szót, beszámolt az előkészítő-bizottság működéséről, lelkesítő szavakkal arra kérte a piski-telepi munkástársakat, hogy alakítsák meg a szövetség ottani működő helyicsoporthát. Lelekes felkiáltások: Megalakítjuk! Már régen kellett volna!

Ezek után a választást ejtették meg a következő sorrendben: Elnök: Dvoracsék Ágoston, jegyző: Kalotzka Vendel, pénztárnok: ifj. Sái József, ellenőrök: Nagy Kálmán és Szibig Antal. Bizalmi-férfiak a III. osztályból: Zsilinszky Ferenc, a IV. osztályból: Fritsch József, Fischer Samu, Matiz József, az V. osztályból: Jungbauer Mihály és Fuchs Sándor, fűtőház: Biró Ferenc, Szabó István, pályafentartás: Csernay András, állomás: Balogh József.

Többek lelkesítő beszéde után a gyűlés véget ért.

A pécsi, hatvani, debreceni gyűlések lefolyásáról szóló tudósításunkat, miután lapzártáig nem érkeztek be, a jövő számban fogjuk közölni.

A Szövetségnek alakuló gyűlései lesznek még e hó 24-én Szolnokon, Petrosényben, Kaposváron, 27-én pedig S.-A. Ujhelyen, Szombathelyen, Aradon, Nagykanizsán, Brassóban, Nagyváradon és Szabadkán.

SZEMLE.

Szolidaritás hiánya.

A Mozdonyvezetők Lapja ez évi május hó 1-én megjelent számában a mozdonyvezetők szövetsége által a kereskedelmi miniszterhez beterjesztendő memorandumot leközölte, amely memorandumnak a tartalma nagyon fényesen megvilágítja annak az egyének a szolidaritás érzék-vágát, aki azt szerveztette, valamint mindazon mozdonyvezető urak éretlen gondolkodás módját, kik a memorandum tartalmát átvizsgálták és azt a nyilvánosság elé hozhatónak találták, észre nem véve, hogy az abban felsorolt egyes adatok nemcsak, hogy a valóságnak meg nem felelnek, de a vasuti munkás-tábor érdekei ellen nyíltan denúciáló adatokat foglalnak magukban.

A memorandumnak ez a jeles passzusa következőképpen hangzik:

«Kellő kidomborítás után Kegyelmes Urunk még ezt is szemfényvesztésnek fogja tartani. Hazánk bármely vasuti műhelyében alkalmazásban lévő, az iparágakban dolgozó kézműves napi 10 órai munkaidőt számítva, körülbelül 250 órát tölt el egy hónapban, nyáron a hűvös, télen a fűtött műhelyben, megerőltetés nélkül dolgozik, a napnak rendes időszakaiban olcsón étkezhetik, minden éjjeli családi körében tölt, minden vasár- és ünnepnap élvezi jól megérdemelt pihenőjét s friss erővel láthat ismét műhelyi nappali foglalkozásához.

Szándékosan hozzuk fel Kegyelmes Urunk előtt ezen példát, mert nekünk is pályánk kezdetekor a műhelyekben mint gépszereelő lakatosoknak kellett évekig dolgoznunk s magunkat ott kellőképp kitüntetnünk szaktudásunkkal, józanságunkkal és becsületetes szorgalmunkkal szinte kiválnunk, hogy a mozdonyvezetői pályára főnökeink igazságos ajánlására magunkat méltókká tehessük».

E passzusban kellőképpen kidomborodik az összeállítójának az a felfogása, hogy amikor önmagáról van szó, akkor mitsem törődik azokkal a nagyon sok elhagyatott nyomorgóval, akiknek a napi megélhetés fedezésére még két egész korona sem jut, mivel a kereset nem több 1.60—1.80 koronánál.

Valamint azt is etfelejtik az illetők, hogy a vasutnál alkalmazott kézművesek legnagyobb része nyáron a nagy hőségben, télen pedig a legnagyobb hidegben dolgozza át a napot. Ami pedig a vasár- és ünnepnap szabadságot illeti, arra megjegyhezhetjük, hogy a vasuti munkásoknak a nagyobb része a silány kereset és drága megélhetési viszonyok által oly helyzetben van, hogy ha néha alkalma is van a gyermekeivel találkozni, amikor azok nem alusznak, az anyjuktól megkérdezik, hogy ki ez a bácsi?

De ha a mozdonyvezető urak helyzete rosszabb, mint a kézműveseké, meg tudnák-e mondani, hogy mi adott nekik okot arra, hogy mozdonyra iparkodjanak. Nem bolond ember e az, aki azért küzd, hogy a helyzete rosszabbra forduljon? Nem gondolják-e ezek az urak, hogy a hazugságot még a tyuknak sem kell kikaparni, mégis napvilágra kerül?

Vagy kérdezze meg bárki, bármely műhelyben dolgozó kézművestől, hogy vajjon nem nagy öröme válna-e, ha bármely mozdonyvezető cserélne vele?

De eltekintünk mindentől, küzdjön ki-ki a saját és kartársai érdekében, dicséretére válik, — de ne felejtse el, hogy másokkal takaródnia, a legalávalóbb denúciálás és ezt követték el a memorandum összeállítói.

Mit érthat a mozdonyvezető uraknak az, ha — tegyük fel — bármely szolgálati be-

osztásnál foglalkozó alkalmazottnak bármily helyzete is van, csak érdeme szerint legyen díjazva, de próbálják bebonyitani, ha tudják, hogy a kézműveseket érdemükhöz méltó díjazást kapnak-e?

Folytassák megdöntő vezető urak, de több figyelmet ajánlunk, mert így csak magukat kompromittálják.

KÜLFÖLD.

Megható gondoskodás. A porosz vasuti miniszter Budde, a minapában meghalt. Halálós ágyáról a következőket üzenté alantásainak:

A haldokló miniszter az összes vasutasoknak szívélyes üdvözlését küldi. Tartson össze az összes személyzet, szolgáljon mintaképp a király és a haza iránti hűségnek. Ez tudtul adandó az összes vasutasoknak. Budde, miniszter.

Ebből az üzenetből a polgári lapok azt olvassák ki, hogy Budde a vasutasokról gondoskodott még halálós ágyán is. Pedig, ha csakugyan német testvéreinkről gondoskodott volna, akkor üdvözlés helyett valami béremelő rendeletet hagyhatott volna örökbe. Budde azonban jobbnak látta a — királyáról gondoskodni s az ő számára fogni a vasutasokban hűséges alattvalókat.

Mozgalom a V. V. V.-nál.

Nemrégiben emlékezett meg a *Magyar Vasutas* arról az óriási profitról, amelyet a fővárosi villamos társaságok részvényesei zsebrevárnak. Megírtuk, hogy a haszon évről-évre nagyobb lesz: a *Budapesti közúti* 1903-ban 4.364,310, 1904-ben 4.403,696 k, a *Budapesti villamos városi* 1.319,078, illetve 1.423,380 korona tiszta hasznot mutattak fel. Megírtuk, hogy ezt az óriási hasznot, amely aránytalanul nagyobb az átlagos tőkeprofitnál, csak az utazó közönség kizsárolásával s az alkalmazottak bőrénél lenyuzásával lehet megszerezni. Hogy a közönséget zsarolni lehet, az a fővárosi hatóságok hibája, mert nekik kötelességük volna közbelépni. Hogy az alkalmazottak a bőrüket is le engedik nyuzni, az pedig a *saját hibájuk* elsősorban. Aki nem ismeri a saját érdekeit, aki nem szervezkedik, az nyögjön az iga alatt: megérdemli.

A Városi Villamos Vasutak alkalmazottai azonban kezdenek már érdemtelenné lenni az iga: mozgolódnak helyzetük javítása érdekében. Sajnos, ez a mozgalom nem szervezett mozgalom s így — előre mondjuk — nem valami sokat fog lendíteni a helyzeten. Pedig valóban elérkezett már az a pillanat a villamosok kizsákmányoltjai részére is, amelyben a kizsákmányolást korlátozó szervezkedéshez hozzá kell látni.

Körülbelül egy éve van annak, hogy a társaság alkalmazottai annyira bátrak voltak, hogy követeléseiket az igazgatóság elé terjesztették. Ehez a lépéshez tényleg bátorság kellett, mert az alkalmazottak, sajnos, nincsenek szervezve és ezért a legundorítóbb spicli-rendszer fejlődött ki közöttük. A társaság megígérte az alkalmazottnak, hogy majd foglalkozni fog az előterjesztett követelésekkel. De ebből nem lett semmi.

Azonban azóta helyzetük még rosszabbodott, amit bizonyít az is, hogy az *utóbbi időben 172 kocsi vezető hagyta ott a szolgálatot*. Ezek közül 52-en e hó elsején, 18-an pedig e hó 15-én szereltek le, mert a súlyos szolgálatot a valóságos éhbér mellett teljesíteni nem tudták. A kalauz kezdő havi fizetése 68 korona, a vezető 72 korona, ezért pedig napi 14—16 órai fárasztó, idegölő szolgálatot kell végezni. A büntetéseket az alkalmazottak valósággal köteles adónak tekintik, mert minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a bérből jogosulatlan levonásokat eszközöljenek.

A legsúlyosabb sérelmet azonban az alkalmazottak a nyugdíjszabályzatban látják, amelynek intézkedései valósággal botránnyosak.

Ezekre vonatkozólag a Népszava a V. V. V. alkalmazottaitól levelet kapott, amelynek bevezető soraiban elmondják, hogy a személyzet a múlt évben az igazgatósághoz fordult és a nyugdíjszabályzat sérelmes pontjainak módosítását kérte. Azután így folytatják:

A méltóságos igazgató ur kegyesen megígérte, hogy hat hónapon belül revideáltatja a szabályzatot. A személyzet türelmesen várt, míg azóta már tizenhat hónap is elmúlt és az ígéretnek még semmi látszatja sincsen.

A főszerelem t. i. az, hogy az alapszabály az önhibáján kívül munkaképtelenné lett alkalmazottnak csak 25 százalékát biztosítja a fizetésnek.

Ez pedig amellől bizonyít, hogy az igazgatóság attól tartván, miszerint a részvényesek haszna nem fog a kívánt mértékben növekedni, a vállalat hozzájárulását a nyugdíjalaphoz valóságos uzsorás filozófiával a minimumra redukálta.

Jellemző továbbá a méltóságos igazgatóság humanizmusát, hogy az ötnegyedéves nyugdíj-beszámítást nem terjesztette ki az egész forgalmi személyzetre, hanem abból a lakatos személyzetet és az ellenőröket kizárta. Pedig hát nyilvánvaló, hogy ezeknek a munkája legalább is olyan, de úgy lehet nagyobb kockázattal is jár az amugy is terhes szolgálatban, mint a kocsi vezetőké vagy kalauzoké. De hát persze a részvényeseknek esetleg kevesebb jutna évenként vagy tíz fillérrel a milliós nyereségből és ez fontosabb érdek, mint néhány száz munkásnak némileg emberibb megélhetése.

Ugyanez okokból nagy méltánytalanságot és érzékeny károsodást szenvednek azok a tisztviselők és alkalmazottak, kik a vállalat létesítése óta vannak szolgálatban. Ezek ugyanis az alapszabályok szerint az 1890—95. években teljesített hat évi szolgálatukat a nyugdíjban elveszítik mert nyugdíjbeszámításnak csak 1890-től van helye. A hálátlanság itt annál szembetűnőbb, mert ezek az alkalmazottak az alapítási és az azokat követő években kezdetleges nyomoruságos fizetésért napi tizenhat-tizennyolc órát dolgozva, éppen a legnehezebb és legfárasztósabb munkát végezték és végezték ugylátszik azért, hogy a vállalatnak egy biztos és széles alapot teremtsenek, melyen szeméremtelen kizsákmányolását csak annál nyugodtabban és kényelmesebb tizhesse. Hogy is jöhetne itt számításba, hogy jórészt nekik köszönhetik a nagy és hatalmas intézetet és annak többmillió évi nyereségeit.

Önkényes intézkedése az alapszabályoknak az, mely az igazgatóságnak biztosítja a jogot, hogy az alkalmazottat bármikor, indokolás nélkül, elbocsáthatja és amennyiben ez saját hibáján kívül történik, az őt esetleg megillető kárpótlásnak vagy nyugdíjnak csak 75 százalékát kapja.

Mind e sérelmek arra birták a személyzetet, hogy azoknak mielőbbi orvoslása céljából végre erélyesebb álláspontot foglaljon el. Ez egyelőre ugyan csak abban fog állani, hogy legközelebb monstre-küldöttségben járulnak a kereskedelmi miniszterhez, sürgetvén közszolgálati érdek címén is a következő jogorvoslást:

1. Tíz évi szolgálat, illetve tagság után bekövetkezett munkaképtelenség esetén a teljes fizetésnek legalább 40 százaléka adassék nyugdíj gyanánt.

2. A nyugdíjba az egész és összes szolgálatban eltöltött idő beszámításuk.

3. Az egész forgalmi személyzetnek — beleértve az ellenőröket és lakatosokat is — minden szolgálatban eltöltött egy éve öt negyed évnek számítassék a nyugdíjban.

4. Fegyelmi szabályzat alkotása. Az elbocsátás joga egyedül a fegyelmi bíróságot, fegyelmi uton illesse.

Eddig szól az alkalmazottak levele. Bármenyire is értjük az alkalmazottak elkeseredett helyzetét, az általuk megindított mozgalom módját nem tartjuk célravezetőnek. Az ilyen küldöttségjárás alig jár jó eredménnyel. Az alkalmazottak előbb szervezkedjenek és ekkor lépjenek fel követeléseikkel. Ha szervezett emberek lesznek, holmi biztató kijelentésekkel nem lehet majd követeléseiket elintézni.

A versenykonzumok.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés — mint az «O. M. K. E.» című lap írja — a vasuti szövetkezetek tárgyában a következő előterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú Miniszter ur!

A Magyar Királyi Államvasutak alkalmazottai körében ujabban mind sűrűbben alakulnak fogyasztási szövetkezetek. A legutóbbi időben négy városban alapítottak a vasuti tisztviselők ily szövetkezetet a m. kir. államvasutak igazgatóságának engedélyével.

Legujabban pedig a zólyomi vasuti alkalmazottak kérelmezik, hogy «A m. kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezet» állítson fel részükre Zólyom városában fiókküzetet. Amennyiben pedig nevezett intézet erre nem volna hajlandó, egy önálló fogyasztási szövetkezet megalapítását tervezik.

Végül pedig a Vasutasok Országos Szövetsége is élénken propagálja a vasuti szövetkezetek alapításának és terjesztésének eszméjét.

Az Orsz. Magy. Keresk. Egyes. kötelességének tartja, hogy ezen gyakorlat ellen egyfelől a magyar kereskedelem jogos érdekeinek megvédése céljából, de másrészt a m. kir. államvasutak érdekeinek szempontjából is felszólaljon és fölhívja Nagyméltóságod figyelmét azon indokokra, amelyek ezen gyakorlat megváltoztatását követelik.

A vasuti alkalmazottak azzal indokolják szövetkezeti mozgalmukat, hogy csekély javadalmazásukból könnyebben tudnak megélni, ha a háztartási cikkeket szövetkezeti boltból s így jutányosabban szerezhetik be.

Nem is foglalkozva most azon kérdéssel, vajjon ezt a felfogást a tények igazolják-e s a szövetkezet áruikat tényleg olcsóbban és jobb minőségben szolgáltatják tagjainak, mint a kereskedők, — amit azonban határozottan megcáfol azon körülmény, hogy a legtöbb fogyasztási szövetkezet minél nagyobb nyereségre törekszik — csupán arra akarunk utalni, hogy amennyiben a magyar királyi államvasutak alkalmazottainak anyagi helyzete nyomasztó, ezen nem szövetkezetek alakításával, hanem javadalmazásuk megfelelő szabályozásával kell segíteni.

Az államvasutak első érdeke, hogy alkalmazottai anyagilag megelégedett s teljesen a szolgálatnak élő egyének legyenek, akiknek nem kell fejüket törni különféle «megélhetési» módzatokon.

Míg tehát egyrészt a vasutasok anyagi helyzetének megkönnyítésére a fogyasztási szövetkezetek alakítása korántsem megfelelő eszköz, addig a szolgálat érdeke fölértlenül megköveteli, hogy a magyar királyi államvasutak alkalmazottai szövetkezetek alapításában és vezetésében érdekelve ne legyenek.

És nézetünk szerint ezen szempont az, amelynek döntő súlylyal kell érvényesülnie e kérdésben és le kell szerelnie mindazon ellenvetéseket, amelyeket a szövetkezetek alakításának hívei a társulási szabadság jelszavából kiindulva ellenünk vehetnek.

Mert e szabadság csak addig terjed, míg a közszolgálat érdekeibe nem ütközik.

Már pedig az a vasuti hivatalnok, aki a legközvetlenebbül érdekelve van egy kereskedelmi társaságnak: a szövetkezetnek üzletmenetében, a dolog természeténél fogva azon lesz, hogy a szövetkezetet minél inkább felvirágoztassa. Ez pedig, figyelemmel arra, hogy a vasuti szolgálat az alkalmazott teljes munkaerejét igénybe veszi s mellékes foglalkozásra teret nem enged, szükségképp elvon valamit abból az időből és energiából, amely a hivatalos működést illetné és annak volna szentelendő. Ez természetes és szükségképp következmény, hiszen ha nem így jár el, a szövetkezet nem boldogulhat úgy, mint várható volna.

De ártalmas a vasuti hivatalnokoknak a szövetkezetekben való érdekeltsége azáltal is, hogy a

hivatalos minőségük által megkövetelt pártatlanság és a szövetkezet érdekeinek előmozdítása között éles ellentét áll fenn.

Ez nem csupán föltevés, hanem valóság és nehogy ez alapon konkrét panaszok merüljenek fel, még a lehetőségét is ki kell zárni annak, hogy a magyar királyi államvasutak ellen, amely minden tekintetben a közönség megelégedésére működik, — éppen a hivatalnokok üzleti érdekeltisége révén — bármilyen, még alaptalanul is, vádak legyenek emelve.

De mindeztől eltekintve is, nem helyes törekvés, amely a kereskedelemnek, a vasuti forgalom egy számottevő almentálójának meggyengítésére törekszik és hogy a vasut keretében létesüljön oly intézmény, amely a kereskedelemnek jogosultságot a versenyre akar okozni. Még kevésbé indokolható természetszerűleg, ha az ily szövetkezetek a vasuti igazgatástól szállítási árkedvezményeket vagy egyéb támogatást igényelnek.

Ez az igazság követelményeivel homlokegyenest ellenkező.

Mindezek alapján azon tiszteletteljes kérelemmel járulunk Nagyméltóságodhoz:

hogy a jövőben vasuti tisztviselőknek fogyasztási szövetkezet alapítására engedélyt megtagadni méltóztassék és a Máv. igazgatóságát ugyanily értelemben utasítani kegyeskedjék.

Egyszersmind kérjük, méltóztassék megfelelő formában a Máv. hivatalnokainak tudomására hozni, hogy Nagyméltóságod a közszolgálat érdekével ellenkezőnek tartja a fogyasztási szövetkezetekben való érdekeltiséget, valamint különösen az azok vezetőségében való részvételt.

Amint látható, ez a kérvény a versenykonzumok ellen szól és a Turtsányiék orrára koppant. Magunk is ellenségei vagyunk a versenykonzumoknak, hiszen céljuk csakis a Konzum tönkretétele és a zsirondisták állásba juttatása, tehát a vasutas-közérdek megkárosítása.

De amikor a Máv.-on kívül álló elemek ilyen merészen ütnek bele az orrukba a Máv. belügyeibe, mikor a mi társulási szabadságunkat el akarják koboztatni csak azért, hogy néhány kereskedő nyuzhasson bennünket — akkor már igazán felforr bennünk a méreg.

Magunk is elítéljük bármely szövetkezet részvényhasznra való törekvését a fogyasztók kárára — de ezt a kifogást bármely szövetkezet ellen csak a fogyasztónak van joga emelni. De a grájzlerosok, akik még csak nem is részvényesek, hanem privátprofitjuk kedvéért zsarolják meg a fogyasztókat, hallgassanak ilyen érvekkel.

Ami helyzetünk javítását, béreink, javadalmazásunk növelését illeti, azt csak bizakodóan várhatjuk a kereskedő urak. Nem azért dolgozunk mi ezért a fizetésemelésért, hogy a többiek a kereskedők fenekellen zsebébe vándoroljanak! Mi több fizetésért többet akarunk vásárolni és ha ezt a kereskedői kapzsiság csak szövetkezet útján teszi lehetővé, akkor fejlesztjük tovább a Konzumot, akár tetszik az uraknak, akár nem!

A mi szabadságunkhoz pedig ne tessék nyulni. Azt a merészséget pedig, hogy a mi jogaink elkobzását éppen akkor, amidőn kimondottan privát érdekeikről van szó, a közszolgálat közérdekének ürügyével akarják elkövetni, egyenesen kikérjük magunknak. Mi ma már nem állunk ott, ahol a boltiszolga, akinek raggeltól estig, estétől reggelig a grájzleros urak érdekeit kell szolgálnia. Mi már megköveteljük, hogy legyen időnk és energiánk, amelyet a hivatalos munka fel nem emészt és amelyet olyan célokra fordítunk, aminkre nekünk éppen tetszik.

Hogy ilyen előzmények után a kereskedő urak csak a tisztviselők jogait akarják saját hasznukra elkoboztatni, szinte csodálatos. Mert igaz ugyan, hogy a hivatalnokok jobban díjazott vasutasok, mint mi és így jobban megnyirható birkák volnának a «magyar kereskedelem» lovagjai számára. De

mi meg többet vagyunk s így a mi megkopasztásunk sem eredménytelen. A dolog azonban valószínűleg úgy áll, hogy a munkások érdekeibe nem mernek beleharapni, nehogy a — szervezetbe törjék bele a foguk s a hivatalnokok érdekeibe szabadabban mernek belegázolni, minthogy az ő kised egyesületesi játékaikat nem veszik komolyan.

Egyébként pedig elszámították magukat a kereskedő urak ezzel a kirohanással. Nekik, ha a vasuti szövetkezeteket tönkre akarják tenni, *pártfogolniuk kellene a versenykonzumokat*, amelyek egyedül úgy sem fogják helyüket megállni s céljuk úgy is a régi Konzum tönkretétele.

Azok a szegény mostohák!

A «Független Magyarország» f. hó 9-iki számában a következő cikk jelent meg «A Máv. műhelyek mostohái» cím alatt:

«Ipari elmaradottságunkat óriási módon sanyli az ország. Önálló, termékeny és teremtő magyar iparról nem is lehet addig szó, míg önálló, képzett és tanult iparosaink nincsenek. Az eddigi kormányok — a Tisza-kormány csufos veresége és bukása ezt a titkot is kipattantotta — Magyarország eddigi önálló ipari fejlődését nemhogy elősegítették volna, de tudatosan, készakarva meggátolták. Az osztrákok javára lemondtak az állami élet és megélhetés minden szükségletéről, az osztrák császár kedvéért pedig feláldozták legfélétebb javainkat. A közvélemény hangos unszolására és követelésére azonban úgy tettek, hogy tenni látszassanak valamit. Különféle ipariskolát állították fel, amelynek végzett növendékeiről azután nem gondoskodott senki. A gyárak — melyek legtöbbször állami támogatásban és szállítási kedvezményekben részesülnek — tömve külföldi művezetőkkel, akik a magyar munkást minden elképzelhető módon gyötörik és kizozzák.

A felsőbb ipariskolát végzett magyar fiúk pedig beállnak djnokoknak, mert szaktudásuknak megfelelő álláshoz jutni képtelenek. Ha azonban egy-némelyikének ez mégis sikerül, abban nincs köszönet. Példát szolgáltatnak erre nézve a Máv. műhelyei.

Négy középszintűnek legalább jól való elvégzése és egy évi iparos gyakorlat után fölvesznek valakit a felső ipariskolába. Négy évig tartó szorgalmas tanulás után innen kikerül az alkalmazást keres. Természetes, hogy nem kap. Beáll hát egy évre önkéntesnek. A tiszt vizsgát jó sikerrel leteszi. Kinevezik tartalékos hadnagyra. Ebből azonban megélni megint csak nem lehet. Kezdődik a lőtás-futás újólag. Végre sikerül neki a máv. valamely műhelyébe jutnia, mint egyszerű munkásnak. Három-négy évi kinlódás után kinevezik műhelygyakornoknak csekély napidijjal. Ránézve ez a kinevezés nem jelent semmit. A régi, kvalifikáció nélküli művezetők ugyanígy szemmel nézik a fiatalabb, de intelligens műhelygyakornokot és a legfárasztóbb munkákat végeztetik velük csak azért, hogy mérnöknek látható kifejezést adjanak és hogy a tulajdonképeni művezetői teendőket előlük elrejtésük.

A műhelygyakornok tehát munkás sorban marad továbbra is. Csak a címe változott meg. Nyolc-tíz évig is eltarthat ez az állapot, míg nagy kegyesen kinevezik öt alművezetővé 5 korona napidijjal. A katonaságnál időközben megtudják, hogy a tartalékos hadnagy ur vasuti munkás, vagy legjobb esetben altiszt — mert a Máv. bölcsessége a művezetőket az altisztek közé sorozta — és kényszeríti őt, hogy rangjáról mondjon le. Ami meg is történik. Újabb 5-6 évi alművezetősködés után végre művezető is lehet belőle és 15-20 évi keserves kinlódás árát végre megkapja. Testben-lelekben meg van ilyenkor már azonban törve, a nehéz munka, a sok keserűség és csalódás nyom nélkül hogy is mulhatott volna el!

Vannak azonban a Máv. nak a műhelyekben is kiváltságosai Ezekről nem követelnek semmit, de elhalmozzák őket minden jóval. Minősítés nélkül, az írni és olvasni tudásnál nem nagyobb ismeretekkel rendelkező lakatos- és kovácslegényeket nevezgetnek ki alművezetőkké 4-5 hónapi szolgálat után. Kívánatra az egész névsorral kedveskedhetünk. Képzhetők, hogy az ily művezető mekkora tiszteletnek örvend a munkások körében? Akkor tartják bolonddá, amikor akarják, mert hiszen a művezető ur semmihez sem ért. A vasutnak persze abból van haszna és jövedelme, ha hozzá nem értő emberekkel tölti be az egyes állásokat, stb.

Arra a bizonyos hazafias iparpártolásra, magyar ipari munkások képzésére akarunk itt egyetmást elmondani.

Ha valaki önmagában tehetséget érez

arra, hogy az ipart tudományosan szolgálja, úgy Magyarországon megteheti ezt, az idegenek nem vágják útját a haladásának, van is rá módja, hogy célját elérhesse: ott van a felsőbb ipariskola, tessék elvégezni.

De sajnos, másutt van a dolog bibije. A mi felsőbb ipariskolánkban nem az a nemes ambíció törekedik, melyet csupán az iparnak tudományos szolgálata sarkal, nem az igazi tehetség keresi ott a legtöbb esetben kibontakozásának szárnyait, hanem az a teljes tehetetlenség, korlátoltság, amely a középiskolák negyedik osztályának elvégzése után menekülni akar a tudományos pályáról, mert esze felmondta a szolgálatot és most már kezével akarja magának kivekedni a kenyert ott, ahol az észre is szűkség volna.

Ez nem frázis, ez megcáfolhatatlan szomorú tény. A felsőbb ipariskola hallgatóinak 80-90 százaléka olyan szülők gyermekeiből kerül ki, akik kedves fiaikat papnak, tanárnak, főispánnak vagy legrosszabb esetben fiskálisnak akarták nevelteni, azonban a nagyreményű csemeték a negyedik középiskolánál bukfcencet vetettek. A szegény ember ilyenkor inasnak adja a gyermeket — esetleg valami olcsó preparandjába küldi, hogy legalább tanító legyen belőle — míg a módos emberek beadják a felsőbb ipariskolába, hogy képességük híján is kiváltságos társadalmi állásba juttassák.

Lehetetlenséget, sőt nevetséges valamit kíván az, aki azt kívánja, hogy ezek a képesség nélküli ipari pályára menekült alakokból a magyar iparfejlesztésnek apostolai váljanak. Ezek a Sautusok sohasem válnak Paulusokká.

Őket erie a pályára nem az ambíció, nem a képesség hozta, hanem a kényszer, a szülők anyagi helyzete. Lázár Pál közgazdasági író a «Magyarország» című lapban kimutatta, hogy ezen intézet hallgatóinak 90 százaléka a magyarországi vas- és fémipari gyárosok állítása szerint gyakorlatban képzettségük és képességük hiánya miatt nem alkalmazhatók. Így aztán kénytelenek ezek a szerencsétlenek a Máv. üzemeihez menekülni, hogy teljes hasznavehetetlenséggel a magyar ipart agyontámogassák.

Szó sincs róla, a Máv. üzemeinél bő alkalmuk nyílna a műhelygyakornok uraknak a gyakorlat megszerzésére, de hát megszerzik-e? Tapasztaljuk-e, hogy ezek az urak szörnyen törik magukat arra, hogy értsék is, tudják is azt, amiből élni akarnak? Ezek a színmagyar, fajmagyar urak törekednek-e azon, hogy az iparfejlesztés, az ipari munkának elméleti és gyakorlati terén azokat a vad-idegen alakokat lepipálják.

A műhelyszagot nem szeretik. A szerszámotól, az anyagtól piszkos, kérges lenne a kezük. Inkább beülnek az irodákba és blanketták kitöltésével 2-20 fillér — 3 korona napidij mellett fejlesztik a hazafias magyar ipart. Már pedig ettől a magyar ipar nem igen fejlődik. Ha elméleti tudásuk kevés, gyakorlati tudásukra rámondhatjuk, hogy semmi.

Ha azt vesszük, hogy az általuk annyira lenézett munkások — és itt csak a raktári munkásokat említjük — otthagyták a Máv.-ot, mert nem fizetett napszámos munkájukért 2:40—2:60 fillért, ezzel az egyszerű példával megmagyarázhatjuk, hogy ezeket az urakat nem vezet semmi más, csak az, hogyan lehet szellemi és fizikai szaktudás nélkül a Máv.-nál a művezetőséget elérni.

A kardbojtot megszerzik, pedig erre a műhelyben semmi szükség arra, amit nem akarnak vagy nem tudnak megszerezni, a szakképzettségre. A fentebb idézett cikk azon kesereg, hogy elvéte megtörténik az, hogy egy-egy munkásból művezető lesz, pedig annak nincs kardbojtja és vasalt nadrágja, de szakképzettsége, munkakedve, ambíciója több van, mint a műhelygyakornok uraknak, a Máv. mostoháinak.

Egyébként is kardbojtjal, blanketták kitöl-

tésével a magyar ipart fejleszteni nem lehet. Tessék tanulni, tessék dolgozni, tessék tudni és majd akkor lehet keseregni a tartalékos hadnagy uraknak a Máv. műhely azon mostoha bánásmódja felett, hogy eltűr olyan művezetőt is, akinek nincs kardbojtja, csupán szakképzettsége van. Esetleg tessék ezzel felcserélni a kardbojtot és akkor megszűnik a mostohaság.

Az altisztekhez!

Valahányszor kormányváltás van, új remények támadnak a vasuti altisztekben. Új kormány, új rendszer — ez a jelszó és ebben a jelszóban vakon bízunk a vasuti altisztek. Két évtized óta nem volt még kormányváltás, hogy a vasuti altisztek szépen megszerkesztett memorandumja, rövid idő alatt ott ne feküdt volna az új kereskedelmi miniszter asztalán.

Most midőn tehát hosszú idő óta egy más politikai párt kezébe került az államhatalom, az altisztek ismét sóvárgó reményekkel sietnek új memorandum megszerkesztésére, készül a deputáció aláza: hajlongásokra és a miniszteri válasz kölségtelenül még jobban fel fogja kelteni azt a felfogást, hogy az új politikai rendszer beálltával, a vasutasoknak is ki fog sütni a boldogság és a megelégedettség fényes napja.

Anélkül, hogy a politika kényes mesteriségével foglalkoznák, anélkül, hogy az új rendszer vásári zsvajva megütné a füleinket, előre megjósolhatjuk az altiszteknek, hogy ezen általános reménységnek, nagyon keserű kiábrándulás lesz a vége.

A mai államhatalom kormány-érdeke oly magasan áll a kis emberek érdekei felett, hogy az, hogy a politikai hatalom egyik pártnak a kezéből, a másiknak a kezébe esik át, még nem jelenti azt, hogy az államhatalomnak legelső feladata a kisebb rangú és fizetésű alkalmazottak helyzetén való segítés legyen.

Gondoljunk csak vissza a multak keserűségeinek tapasztalataira. Nem messze van még a multban az az idő, midőn a vasuti sztrájk alkalmával és különösen annak a leveretése után a parlament összes pártjainak hallgatón belegegyezésével csinálta az akkori kormány a legnagyobb erőszakosságokat. A feledés fátyola nem takarta el még ugy a sztrájk utáni emlékeket, hogy a vasuti altisztek ne emlékezzenek arra, hogy a parlament pártok tagjai közül egy sem emelte fel szavát a vasutasoknak tényleges katonai szolgálatra való behívása ellen. Vagy volt-e egyetlen egy képviselő is a sok vasutas barátból, ki a sztrájk utáni bírói üldözésekért tiltakozott volna a parlamentben? Nem olyan régi dolgok ezek, hogy a vasuti altisztek ne emlékezzenek vissza és tanulásaiból le ne vonják a tanulságokat. A multak hiábavaló reménységeiből tanulhatnak a vasuti altisztek és okulhatnak is.

Olyan számottevő tényezők, mint a vasuti altisztek a vasuti forgalom végrehajtásánál, jól tudhatnák azt, hogy jogos törekvéseikkel csak akkor érhetnek célra, ha minden tekintetűre fére téve, nem az új rendszer Messiasában bizakodva, hanem saját talpukra állva, önállóan gondolkodva, a szolidaritástegymás közt ápolva, a céltudatos vasuti mozgalmához csatlakozzanak.

Első sorban ráznak le magukról minden nagyvási törekvést. Ma, miután a demokratikus gondolkodás minden téren hódít, nem az a nélkülözhetetlen követelménye a vasuti altiszteknek, hogy segédszti minősítést kapjanak, hogy reprezentacionális egyenruhát viseljenek és hogy a II-od osztályu kocsikban utazzanak. Ezekkel a törekvésekkel csak még jobban széjjel fogják tagolni az altiszti kart, nemhogy összehozzák.

Keresnünk kell azt, ami bennünket összehoz és nem pedig ami netalán elválaszt. Tekintsen az altiszti kar a helyzetére és en-

nek megdöbbentő szomorúságára, mindjárt látni fogja a módját, hogyan lehet rajta segíteni. Ez a helyzet sötét, nagyon sötét. A lenézett, az agyonhajszolt altiszteknek sincs több veszteni valójuk, mint a munkásoknak a nyomorúságok.

Az elfogult memorandumkészítőknek, a miniszteri szobákat minden kormány-változás alkalmával járó altiszteknek észre kell térniük, fel kell nyitni a szemüknek, látniok kell azt, hogy midőn a vasuti munkások is már a modern szervezkedés útjára léptek, az altisztek se térhetnek ki a kulturális haladás elől.

Fogjon tehát az altiszt kezét a munkással, ha annak bármily kérges is a tenyere. Ne restelkedjék a magát uri számba képzelő altiszt a munkásokkal egysorban haladni, ha azt akarja, hogy mint ember éljen. A jövő a munkásoké, ezt elismerik még abban a körökben is, ahová az altisztek most készülnek a fohászaikat elküldeni. De az altisztek is munkások és a jövőhöz vezető utat nekik is egyengetni kell. Azon altiszt, ki nem akarja elismerni munkás voltát, az meg is érdemli, hogy tovább nyomorogjon. Le kell rombolni mindazon korlátokat, amelyek a vasutasok különböző kategóriáinak együtt-haladását akadályozzák. Meg kell érteniük az altiszteknek az új idők harci szózatát. A céltudatos vasuti munkásmozgalom napról-napra több kartárral gyarapszik. A kultúra fejlődésének rendje hozza magával ezt a csatlakozást. A nyomorgó és kihasznált kinevezettek is megérzik a mai társadalmi rend ferdeségeit és kell, hogy tisztán lássuk azt, hogy a mai társadalom, a mai állam, nem ad elég jogot az élethez. Ennél fogva itt van már az ideje, hogy az altisztek mozgalma kinőjön a könyörgések, a miniszteri audienciák és hajlongások korszakából. Talán egyes altisztek előtt és különösen a főnök urak előtt, ennek a felfogásnak a hirdetése lázadás a fegyelem ellen, mely megköveteli, hogy a vasuti altiszt is, napról-napra gépies pontossággal tegyen szolgálatot, amelyből a mai állam milliókat költ kulturelles célokra, de a vasuti személyzetnek csak morzsákat juttat.

Ezt már sok kinevezett kartársunk belátta és csatlakozott a céltudatos vasuti munkásmozgalomhoz és ma már a munkások között és veük együtt küzdenek valamennyiünk érdekében és javára.

Lássák be tehát az új kormány alatt is memorandumozó altiszt kartársaink, hogy törekvéseik hiábavaló és majdan nevetségessé lesznek e naiv hiszékenység miatt.

Félre tehát minden új miniszter előtt való hajlongással, igyekezzünk egy folytonosan mozgékony szervezetben egy testté és egy lélekkel lenni, hogy igazságunk a szervezettség hatalmával tudjanak reá mutatni a halaszthatatlan és jogos törekvéseinkre.

Tegyük félre a nagyvási mániánkat és csatlakozzunk a munkásokhoz!

Szertárfelügyező.

A kocsitólók helyzete.

Azok a rideg és szomorú számok, melyek a Máv. baleseteiről számolnak be, a Máv. betegsegélyzőpénztár jelentésében, legtöbbször a kocsitólók nyomorúságáról beszélnek. A kocsitólók nemcsak nyomorognia, fáradnia és nélkülöznie kell, hanem minden percben olyan szolgálatra van kényszerítve, hogy családját örökre is itthagyhathja minden bucsú nélkül.

Az embernek elszorul a szíve, fellázad a lelkiismerete, ökölbe szorul a keze, ha kénytelen végignézni, hogy a nyomorult éhberért a halál milyen kálváriáját kénytelenek a szegény kocsitólók napról-napra végigjárni. A kocsi ki- és bekapcsolásának munkája a mozgó járművek között oly verifagyasztó látvány laikus ember előtt, hogy a rosszullét

kell hogy elfogja az olyan embert, aki e munkának nevezett látványosságát végignézi. A legutolsó vásári komédiás is tesz óvintézkedést, hogy emberét az elnyomordástól megmentse, csak az ország leghatalmasabb és leggazdagabb vállalatánál, a vasutnál kell az alkalmazottnak tojástáncot járnia az élet és halál között.

Van azonban a Máv.-nak mégis némi humanizmusa, de csak önmaga irányában. Kocsitólók munkástársaink jól tudják, hogy van a Máv.-nak egy utasítása, amelynek egy pontja egyenesen megtiltja a kocsi be- és kikapcsolását, ha a járóművek mozgásban vannak, de viszont nemcsak kocsitólók munkástársaink, hanem az utasításokat kidolgozó nagy urak is igen jól tudják, hogy ezen, a kocsitólók életbiztonságára nézve oly lényeges utasításnak betartása egyet jelent a forgalom tényleges beszüntetésével.

Vajjon hány felügyelő vagy üzletvezető tett még kifogást az ellen állomási szaglátszati útjában, hogy a kocsitólók a kocsi özt ki és bebujnak, midőn azok mozgásban vannak? Röviden lehet reá felelnünk: *egy sem.*

Hiszen ez az utasítás csak a Máv. erkölcsi és anyagi felelősségének elhárítására van kitalálva. Szégyen és gyalázat, hogy bár az ország első bírósága, a Kuria kimondta már bírói ítéletben, hogy ezt az utasítást betartani nem lehet, mégis Damokles-kard gyanánt ott tartják azt kocsitólók munkástársaink feje felett — a Máv. kártérítési kötelezettségének kijátszására.

Az étellel lutrizó munka mellett még oly helyen kell tenniük szolgálatot, ahol, ha már a halál torkából szerencsésen meg is menekszik a kocsitólók — testi ereje feltétlenül tönkre megy.

Az állomások területe és a vágányok közötti tér ökölnyi nagyságu kövekkel van feltöltve és ezeken egész nap grálva, bizony nemcsak a cipője, hanem a lába is tönkre megy a kocsitólóknak.

Ilyen szolgálat mellett a ferencvárosi és józsefvárosi pályaudvaron 24 órát kell eltöltenie egy-egy tartalékcsoportnak. A Máv. irodáiban nyilván ugy gondolkoznak, ha az irodákban kényelmes zsöllyékben, cigarettafüstöt eresztgetve el lehet tölteni 6 órát egyhuzamban, akkor miért ne lehessen a kocsitólóknak 24 órát elugrálni egyhuzamban?

A személypályaudvarokon még sokkal nehezebb és veszélyesebb a szolgálat. A személykocsikat nemcsak ki- és bekapcsolnia kell a kocsitólóknak, hanem a gőzfűtést, a Westinghouse-vezeték, az áthidalást és a soufflékat is széjjel kell szedni, ami mind olyan veszedelmes munka, hogy a szűk helyen a személykocsi közt csak egy botlás, vagy a tolatásvezető feledékenysége kell, s a kocsitólók már alaktalan, véres roncsokká lettek.

Ha ilyenek az állapotok a kocsitólók munkástársaink munkaviszonyait illetőleg, azt kellene hinnünk, hogy ők dédelgetett kedveltjei a vasutnak bérek tekintetében. Sajnos azonban, nem ugy áll a dolog. Kocsitólók munkás hamarabb esik büntetésbe, mint más ember a tengeren a tengeri betegségbe. Egy kocsinak helytelen besorozása, egy kocsi véletlen megszaladása és a legkisebb sérülés meg egyéb más kis ok mind emeli a büntetési aktákat és leszállítja a fizetést.

A kocsitólók munkás a büntetést már adó-nemnek tekinti, amely pontosan levonatik a havifizetéséből.

A bánásmód is olyan ugy a fővárosban, mint a vidéken, hogy ha a gorombaságból valaki tankönyvet akar kiadni, annak csak el kellene jönnie egy állomásra, ahol a kocsimester urak dirigálnak. Nincs az a három kapitulációt kitöltött zupás-örmester, aki ugy tudna káromkodni, kiabálni és büntettetni, mint a kocsimester urak. Olyan jó-torku urak ezek, hogy miattuk fel se kellett volna találni a telefont, hangjuk elhallatszik

két kilométer hosszú állomáson is egyik végről a másikra.

A fizetésről, a protekcióról talán jobb ha nem is írunk. A szegény kocsitóló resteli kimondani, hogy 1 K 60 f-től 2 K 40 f-ig terjedő összegért viszi naponta bőrét a vásárra. A protekció pedig úgy terem, mint a mezőn a fű. Akinek nincs protekciója 14—15 évig is elnapidijaskodhatik, a kutya se gondol reá, csak akinek a felesége vagy valami hozzátartozója jár a nagyurakhoz mosni és házi dolgot végezni, az halad szédületesen előre.

A kocsitóló munkástársaink sok egyéb más bajainak — ha mindannyiról meg akarunk emlékezni — felsorolása igen hosszúra nyulnék. Aztán meg most nem is a panaszkodás ideje, hanem a cselekvés órája van.

Az a töméntelen szenvedés éretté tette elménket, megacélozta lelki erőnket amelylyel kiküzdjük a jobb jövőt. **Szervezkedni a vasuti munkások szövetségének keretében:** ez a riadó hangozzék el minden állomáson.

Minden kocsitóló-munkás lépjen be a szövetségbe és gondolja meg, hogy saját jobb-
léteét saját magának is kell harcolnia.

A már megalakult szövetségben nagyon sok esetben csak elegendő lesz rámutatni a kocsitólók egyes bajaira, hogy azok megszünjenek.

Természetes dolog, hogy sokkal nagyobb súlya lesz kocsitóló munkástársaink jogos követelményeinek, ha a Szövetség az összességében szólal fel, mintha csak kevésszámú kocsitóló munkástársunk akaratát képviseli.

Páratlan a kocsitóló munkások munkája az életveszedelem dolgában, de páratlanak kellene lennie az összetartás, a szervezkedés dolgában is. Belátták ezt már mindazon munkástársaink, akiknek elviselhetetlen a helyzetük és ez a belátás szervezkedésre buzdította őket.

Ezt akarja és ezt fogja Szövetségünk céljának és hivatásának tartani; erőt, lelkesedést és tudást önteni minden egyes vasutas lelkébe, hogy bátran és félelem nélkül álljon a csatasorba és kivegye részét a kenyérért és a szabadságért folyó küzdelemben.

Kocsitóló munkástestvéreim! Szabad az ut, intenek előre, vállvetve kell haladnunk az igazi boldogulás felé.

Éljen a Vasuti Munkások Országos Szövetsége!

Keleti p. u. kocsitóló.

LEVELEZÉS.

Kaposvár. (A művezető ur basáskodása.)
A következő levelet írják nekünk:

Folyó hó 12-én megbetegedtem és 16-ig odahaza voltam. 16-án reggel jelentkeztem munkára. Ennek megtörténte után a csoportvezetőm által kiadott munkát megkezdem. 8 órakor valaki a nevemet szólította. A művezetőm volt a csoportvezetőmmel. Kértem, mit parancsol? Mire ő emígy kérdi: Ha maga ilyen munkát csinál, úgy én magát nem használhatom. Kértem milyen munkát? Azt felelte, hogy a 741. sz. A bh. kocsinál a vonókészülékeket én szereltem össze és az ékbe nem tettem sasszeget. Megmondtam, hogy még egyáltalában, mióta ezen csoportban dolgozom, 2 kalauz-kocsi kivételével vonókészülékeket ki vagy be nem szereltem; mire művezetőm azt mondta védekezésemre, hogy én jól tudok beszélni és elakarom tagadni, pedig van két tanu, aki állítja, hogy én tettem. Én kértem a két tanu szembesítését, de mikor a szembesítésre került a dolog, akkor csak egy hamis tanu volt. Simonfay munkástárs volt ez. Én megvallottam erre, hogy a kérdéses munkát Keszler nevű munkástársam csinálta, mire az volt a felelet, hogy engem meg fog büntetni. Ezután engem a művezető a főnök ur elé hívott kihallgatásra és a főnök ur azt felelte, hogy most tagadom, de a munkámat kísérik figyelemmel. Hivatkoztam arra, hogy már egy éve itt vagyok s még idáig soha hanyag munkát nem észleltek utánam, sem pedig ilyesmiért büntetve nem voltam. A főnököm aznap délután elutazott, a művezetőm pedig nem elégedett meg azzal, hogy a főnök ur nem büntetett meg. Délután a mérnök elé hivatott és újra az ügyre vonatkozólag meg akart büntetni, csak azért, mert ő megmondta, hogy megmutatja, hogy lesz büntetésem. Én azonban megmaradtam állításom mellett, mire művezetőm szemembe azt felelte, hogy én ha z u d o k. Kikértem magamnak,

hogy önértékes munkással szemben ilyen kifejezést ne használjon. Mire ő újra azt hangoztatta, hogy igenis százszor is szemembe mondja, hogy hazudom. Ezt újból visszautasítottam. Erre ő felugrott az íróasztal mellől és azt mondta, hogy ha még egy szót szólok, úgy behivatja a napszámosokat és azokkal dobát ki az irodából. Én mintsem a büntetést elfogadjam, azt mondtam, kénytelen vagyok a szolgáltatást felmondani, mert ártatlanul nem hagyom magamat sem büntetni, sem pedig üldözni. Erre ott hagytam az irodát, de annyira izgatott voltam, hogy dolgozni tovább már nem bírtam és kértem egy távozási igazolványt.

Délután szembesítettek Simonfay-val, aki még délelőtt határozottan állított, már délután csak azt mondta, hogy ha jól emlékszik, Fehér csinálta a kérdéses munkát.

Másnap, midőn az izgatottságom lecsillapodott, bementem a főnök urhoz és kértem, hogy hallgasson ki, visszavonom a felmondásomat. Mire ő meg sem hallgatott, hanem azzal bocsájtott ki irodájából, hogy ő értesülve van a dologról és én arrogánsan viselkedtem a művezetővel szemben. A művezető már jelentette és a felmondásomat tudomásul veszi. Ez a tényállás. E szerint ártatlanul 14 nap mulva a munkából távoznom kell!

Fehér Fülöp
kocsi-lakatos.

Igy szól a levél, melyből kitétnék az, hogy a művezetőnek, Nürnberg Miklósnak alaptalanul és igazságtalanul dühöngő basáskodását az ottani főnök megpecsételte azzal, hogy Fehér munkástársunkat — midőn panaszra és felmondásának visszavételére jelentkezett, meg sem hallgatta. Ime egy embernek el kell veszítenie a kenyerét azért, mert a művezető «urnak» nem tetszik az orra. A főnök urnak kellene annyira szeretni az igazságot, hogy nem kellene a művezető «ur» basáskodásának alája rendelni. A szervezett vasuti munkástársak magukéva fogják tenni Fehér munkástársunk ügyét és a főnök urnak lesz alkalma megismerni azt, hogy a munkás nem a művezetőnél kezdődik.

Egyébként felhívjuk erre az igazságtalan basáskodásra az igazgatóság figyelmét és kérjük, hogy ne sajnáljon a tüzzel játszó urak körmire koppintani.

Mária-Radna. (Állomási munkások.) A mi állapotunk is nagyon szomorú. Az a kizsákmányolás, mely bennünket szípoloz, testben és lélekben agyoncsigáz. 36 óras szolgálattal kineznek bennünket, alig van négy órai pihenőnk és újra szolgálatba kell állnunk. Megkezdjük a szolgálatot reggel öt órakor és *másnap este öt óráig* folyton szolgálatban vagyunk. Ez a szolgálat, még a jószágot is kimerítené, tönkre sanyargatná.

A főnök urhoz fordultunk, hogy javítson a helyzetünkön. Azt mondta, hogy a mi érdekünkben semmit sem tesz. Az üzletvezetőhöz hiába fordulunk holmi alázatos deputációval, mert be sem eresztenek hozzá. Ha kérvényezni akarunk, az instanciát az első fórumnál kell beadni, itt pedig dorgálást vagy elbocsájtást kapunk.

Minden reményiségünk abban van, hogy a Vasuti Munkások Országos Szövetsége segít majd rajtunk. Ezért bizalommal csatlakozunk a zászlójuk alá.

Kőbánya, alsó-pályaudvar. (A raktári munkások helyzete.) A raktári munkások helyzete ezen az állomáson a legnyomorúságosabbnak mondható, mert itt a szegény raktári munkást egész nap barom-módra hajtják. Reggel 6 órakor elkezd dolgoztatni a leadási raktárnok, hogy a kirakás meglegyen. Persze, ő a feladással nem törődik. Mikor este 6 óra van, ő elmegy haza, akkor előveszi a szegény kiállott embereket a földadási raktárnok és megkezdeti a berakatást. És ha még volna elég ember, de kettő vagy három van és még abból is elvisznek egyet, mert a lámpista berugott, azt kell hejyette-síteni. Ha a raktárt a fene viszi, azzal nem igen törődnek. A főnök ur se kérdi, hogy van-e elég ember, csak az árunak nem szabad visszamaradni, ha tíz órára lesz is berakva. Hjah, ezeknek az uraknak a raktárnok urakkal egyetemben, nem igen fáj a szegény embernek a feje, csak az ő zsebük ne fájjon. A munkaerő kizsákmányolása itt a legalázatosabban divik. Igazság szerint 18

ember volna a raktárban, de ebből kintvan 8 vagy 9 kiségitő, négy éjjeli inspekciós, kettő katona, egy vagy kettő maródi és ezt a rengeteg munkát elvégéztetik 5—6 emberrel. Ez valóságos munkaerő-rablás és ebbe senki bele nem tekint. Hiába jár az a sok ellenőr; azok nem törődnek a szegény ember sorsával, csak bemennek a főnök ur szobájába és ott paroláznak, azzal tovább mennek. Bizony ennek a gyalázatos állapotnak orvoslás kellene, még pedig mielőbb.

INNEN-ONNAN.

+ **Vasutassors.** Laibachból írják: Littai közelében pénteken este fél 11 órakor két tehervonat összeütközött, miközben két vasutas életét vesztette és több vasuti kocsi összezuzódott. A forgalmi akadályokat valószínűleg ma délelőtt eltávolítják.

Szerkesztői üzenetek.

A relélős szerkesztővel értekezni lehet minden hétfőn, csütörtökön és szombaton este 6—8 óráig.

Lapunk mai száma ünnep miatt péntek helyett csütörtökön jelent meg.

Kamenik mozdonyfelügyelő, Arad. Ugy értesülünk, hogy ön dohányszaglászati lesnök volt, amit magyarul finácnak hívnak. De most hiába szaglász, hogy ki írta lapunk mult számában a cikket önről, úgy se tudja kiszaglászni.

Piski és Arad. Közleményük a jövő héten jön.

Fűtő, Szolnok. Az nem közérdekű dolog, hogy Paulik főmérnök ur orrát nem a Tisza vize mosta veresre, az pedig, hogy Bottai Dezső mozdonyfelügyelőnek az érzékeny testrészeire ütöttek, midőn tilos helyre bemászott, még úgy se.

K. J. pályaudr. A jövő számban.

Kiadóhivatali üzenet.

Mindenkinek. Felkérjük azon munkástársainkat, kik szervezetünkkel levelezésben állnak, jövőben az általuk beküldött levelekben a kiadóhivatal és szerkesztőség részére ne egy lapra írják közlendőjüket, hanem mindegyik részére külön-külön. A két dolog, azért természetesen egy borítékba tehetik. Ismételve figyelmeztetjük vidéki bizalmifériainkat, hogy a szervező-bizottság címére érkező küldeményeket a posta nem kézbesíti, tehát csakis a kiadóhivatal címére küldjenek mindennemű küldeményeket.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Braucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., István-ut 11.

Polgári iskolai vizsgálatot tenni szándékoznak forduljanak teljes bizalommal ZSOLDOS tanárhoz, Budapest, Kerepesi-ut 63., IV. em. 33.

Melyik munkástársam volna hajlandó 10—13 éves kislányát örökbe adni.

Cím a kiadóhivatalban.

C SERE.

Kolozsvári műhelyből asztalos cserélni óhajt a piski-i vagy pécsi műhelybe. Cím a kiadóhivatalban.

Mely géplakatos volna hajlandó az István-telki vagy Északi főműhelyből Szolokra cserélni. Bővebb felvilágosítást nyújt Gaál vasesztérgályos az István-telki, ugyszintén az Északi főműhelyből.